

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

10
ДИНАРА
1952

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

Година XV — Број 85 — Субота, 15 август 1953

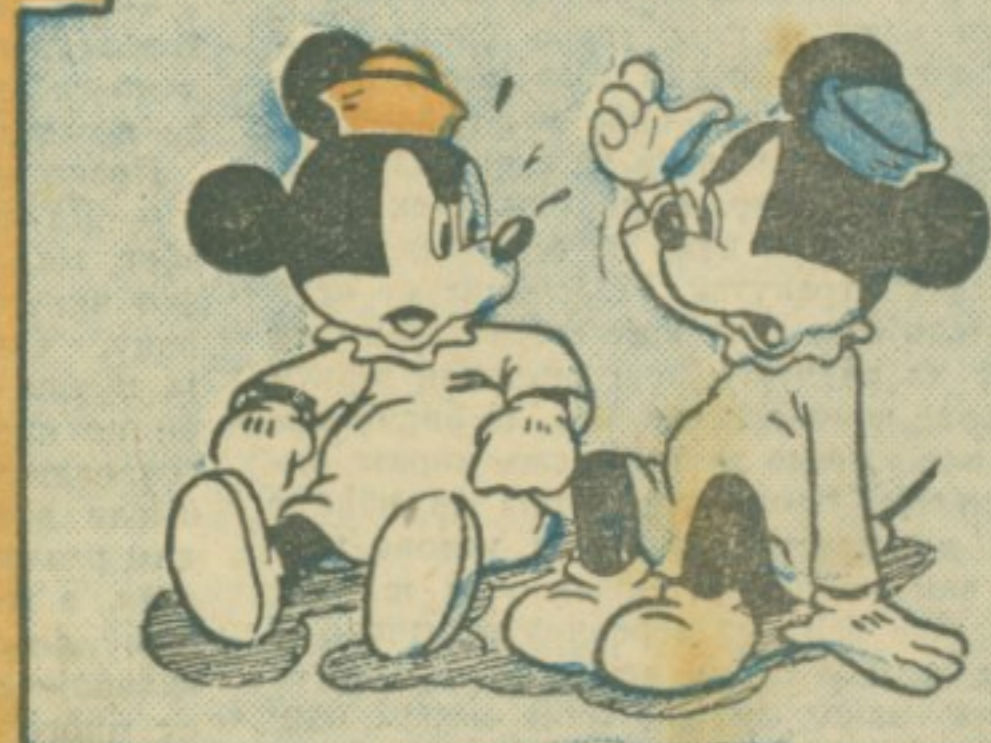
МИКИ И ЊЕГОВ ДВОЈНИК

Принцеза
Цица

ПОСЛЕ
НЕКО-
ЛИКО
ДАНА

ПОЈАВА
ЈЕДНЕ
НОВЕ
НЕПО-
ЗНАТЕ
ЛИЧНОСТИ
ЗБУНИЛА
ЈЕ
МИКИЈА

ИДУЋЕМ
БРОЈУ:
СИЛОМ
МЛАДО-
ЖЕЊА

WALT DISNEY

СТЕНЛИ ЛИВИНГСТОН

Једва савлађујући радост и узбуђење, Стенли се пробио кроз окупљено мноштво и пошао према Ливингстону.

„Опазио сам да је блед, да изгледа уморан и исцрпен, да су му залисци и бркови седи... Најрадије бих потражио и загрлио га... а, ипак, приђох мирно, скидох шешир и рекох: — Доктор Ливингстон, мислим?”

предложио да одложе разговор док их не прочита. — Већ сам научио да будем стрпљив. Чекао сам тако дуго да сад могу мирно да се стрпим још неколико часова”.

И поред тога што је с Ливингстоном провео неколико

стаља испуњена сувим палминим лишћем... Лежим и размислих о извршеном задатку и о свом садашњем положају.

— Зашто су те овамо послали?

— Да нађем Ливингстона.

— Да, — одговори он, осмејивши се љубазно и срдечно, и скиде лагано капу.

После уздржаног поздрава — јер Ливингстон, као и Стенли, није дозволио да се на њему приметни да се обрадовао том неочекиваном сусрету — ушли су у Ливингстонову колибу, испред које је била подигнута веранда са земљаним подом. Стенли није могао да поверује да у тој утерини живи човек за чију се судбину интересује цео свет. Он је питао, одговарао на Ливингстонова питања — све као у сну. Гледајући седог истраживача, сетно се себе у париском хотелу и разговора са Џемсом Гордоном Бенетом, који се завршио Бенетовим речима: „Узмите све што год желите, али пронађите Ливингстона”.

Вишемесечно напорно трагање било је сад завршено. Стенли је седео према Ливингстону и причао му о великим догађајима у свету, за које Ливингстон није знао: о отварању Суецког Канала, о томе да су Немци одузели од Данаца Шле свинг—Холштајн, да се Пруси налазе пред Паризом и да је Наполеон потучен. Жељан да сазна шта се у свету догодило док је он усамљен лутао и испитивао „црни континент” Ливингстон чак није отворио ни писма од породице која му је Стенли донео.

„Годинама већ очекујем писма и вести од мојих, — рекао је он Стенлију кад му је овај

часова, заједно с њим вечерао и причао му о догађајима који су се последњих година збили у Европи, Стенли просто није могао да верује да је његово трагање за истраживачем Африке завршено и да је он испунио задатак који је добио од Џемса Бенета. Изгледало му је да сања, да му се Ливингстонов лик јавља као једна од приказа које доноси грозница.

„Идућег јутра, у рану зору, траго сам се из сна. Био сам у некој чудној соби, а не у своме шатору. Ах! Да... Сећам се... Пронашао сам Ливингстона и сво ме у његовој кући. Напрегао сам слух не бих ли чуо његов глас који би ми потврдио да је то истина. Међутим, чуо сам само потмулу хуку далеких водопада на језери... Лежим мирно у постељи. Зар у постељи? Да, то је заиста била једноставна по-

— Јеси ли га нашао?

— Јесам, разуме се. Зар нисам у његовој кући? Чији је оно компас на зиду? Чији је оно одело?

— А шта ћеш сад?

Безброј пута Стенли је себи поставио то питање. Јер, он је пошао из Париза само с једним задатком: да пронађе Ливингстона и да му, ако га нађе у тешком положају, помогне. Међутим, Африка и њене тајне „ухватиле су ме у своје мреже”. Жеља за истраживањем удружила се с професионалном радозналости. Стенли је жажело да још извесно време проведе с Ливингстоном и да га, ако то буде могућно, прати на његовом истраживачком путу. Додуше, све је то зависило од Ливингстонових жеља и намера. А оно што је чуо о њему док се још припремао за пут у Африку није било много охрабрујуће. О

Ливингстону се причало много, а те приче биле су пуне противуречности. Описивали су га као нетрпељивог саможивца, тврдицу, људског и напраситог, а неки су чак тврдили да је луд и пијаница и да је потпуно неурачуљив. Стенли је чуо и то да се Ливингстон не задржава у Африци да би испунио задатке добијене од енглеског Географског друштва, већ због тога што се, наводно, оженио неком афричком принцезом. Стенли још није био казао Ливингстону да је дошао у Африку само због тога да њега пронађе, па се зато с правом питао шта ће Ливингстон рећи кад буде за то сазнао и неће ли му одговорити да води бригу о својим пословима и да се не уплиће у његове. Лежећи у постељи напуњеној палмовим лишћем, Стенли је о свему томе дуго размисљао. Међутим, Ливингстонов пријатељски поздрав разбио је многе његове сумње.

„Добро јутро, господине Стенли, — поздравио га је Ливингстон и понудио му место поред себе. — Синоћ сам дуго седео и читао писма. Донели сте ми и добрих и рђа-

вих вести... Да, много је мојих старих, добрих пријатеља умрло. И мој најстаријег си на Тома задесила је несрећа. Освећ, мој млађи син, студира медицина и пишу ми да добро учи”.

Стенли је одмах осетио да му то говори неки неурачуљиви саможивца, који из настрани проводи године у Африци, већ човек коме су драги његови пријатељи и отац коме је тешко што се налази далеко од свог дома и своје деце. Сад му је било много лакше да Ливингстону исприча због чега је дошао у Африку и да му изнесе своју жељу да извесно време ту остане.

— Докторе, ви се сигурно у чуду питате због чега сам заправо дошао у Африку?

— Имате право, заиста се чудим. Још пре него што сте стигли у Уџици дознао сам да имате доста људи, чамце и богату залиху робе. У почетку сам помислио да сте изасланик француске владе и да сте дошли да замените поручника Ј' Сена који је умро. Замишљао сам како ће тај сусрет у срцу Африке изгледати. Јер, ја не знам француски и ако тај Француз, то јест ви, не буде

знао енглески, били бисмо сјајан пар белца у Уџицију. Не бисмо могли ни да поразговарамо.

— Докторе, немојте се уплашити кад вам кажем да сам у Африку дошао само ради вас.

— Ради мене?

— Да, ради вас.

— Како то мислите?

— Мене је послао Џемс Гордон Бенет, син власника ”Нјујорк Хералда”, да вас пронађем, да прикупим новости о вашим открићима — разуме се само о онима о којима сте ви сами вољни да ми испричате — и да вам помогнем свим расположивим средствима.

— Дошли сте у прави час. Већ сам помислио да затражим помоћ од Арапа. Али, они сами имају мало тканина. Захваљујем и вама и господину Бенету.

Пре доласка у Уџици, Ливингстон је за Стенлија био само загонетна личност, човек о чијем се животу и истраживањима може написати неколико чланака који ће занимати читалачку публику. Међутим, Ливингстон, тај занимљиви материјал за новине”, полако је постао Стенлијев пријатељ. (Наставиће се)

Истина је све било у згради ЈУГОСЛОВЕНСКОГ ДРАМСКОГ ПОЗОРИШТА

Мало је Београђана и људи из унутрашњости који су долазили у наш главни град да ису посетиле Југословенско драмско позориште. Међутим, врло је мали број оних који тачно знају шта је све било на томе месту на коме се сада налази једно од најугледнијих позоришта у нашој земљи.

Негде шездесетих година прошлог века, у данашњој Улици маршала Тита, подигнут је мањек, у коме су се, нарочито зими кад је време ружно, одржавали часови у војној школи јахања. На истом месту, пре него што је ова зграда подигнута, налазила се барутана, а у време кад се мањек зидао цела околнина била је потпуно пуста. Доцније, на простору где се сада простире парк, подигнуте су

зграде за војску и штале за коње. Стари мањек служио је сво

јој намени све до краја Првог светског рата.

После ослобођења, кад се створило нових Београда почело на-

гла увећавати, осетила се потреба за још једним позориштем, па је мањек преправљен и Београд је добио ново гледалиште, у коме су се давали лакши комади. Године 1927 зграда је изгорела. Доцније, прва зграда Београђана, поново је изграђена у потпуно модерно позориште. Од 1931 године у њој је заседала Скупштина, све до 1936, кад је најзад прешла у своју нову зграду на бившој Батапањини. После тога, скупштинска зграда опет је преправљена и названа Народно позориште на Врачару.

После Другог светског рата ова зграда претрпела је велике измене, тако да је постала једна од најлепших позоришних зграда у држави. У њој се данас налази Југословенско драмско позориште.

Странац се интересује за ТЕХНИЧАРА

ВЕРНЕР ВАН ЛОРН

(2)

Странац застане, као да је хтео да испита утисак који су начиниле његове речи, па одмах потом настави:

— Мој народ пружиле вам све удобности и обезбедити све што вам буде потребно за пријатан, па чак и раскошан, живот. За узврат, да будем искрен, ви ћете морати напорно да радите. Ми имамо мноштво машина које треба оправити и поново ставити у погон. Већ после неколико месеци ваш рад биће мање напоран, мада ћете и даље морати да надгледате све уређаје, да се старате да они увек буду потпуно исправни, како не би стали ни за један једини тренутак. Те машине су веће и савршене од свих које сте досад имали прилике да видите и наш отстанак зависи од њихове исправности. Али, да бисмо могли да вас узмемо за тај посао, морате бити ожењени. Ваша жена мора да дође с вама и да пристане на исте услове које сам и вама понудио. Човек који је овде био пре вас већ има вереницу и отишао је да се с њом о свему договори. А што се вас тиче, вашу будућу жену морам одабрати ја. Ви ћете бити вођа једне групе коју ћу одакле повести. У мојој земљи бићете богати и угледни, а ми ћемо вам пружити све што ћете зажелати. Запамтите само једно, то морам да вам поновим, да ви заувек напуштате своју земљу, и да могућности за повратак нема. Ако примите моју понуду, можете се у погледу будућности потпуно ослонити на мене и веровати у оно што вам кажем.

Кад је незнанац завршио своје излагање Дик је још дуго ћутао. Све му је изгледало тако нестварно, толико друкчије од онога што је он очекивао кад је пошао да тражи посао. Треба да напусти све на шта је навикао и да, незнајући где, почне нов живот, о коме није имао јасну и одређену слику. И то без могућности повратка. Па ипак, ма колико то изгледало неверо-

ватно и нестварно, он је веровао свакој незначевој речи. Али, жељидба... с девојком коју никад није видео...

Незнанац прекиде његово ћутање.

— Ви оклевате због жењидбе. То видим по изгледу ваших очију. Али, помислите да и она треба да пристане на то не познајући вас и да она исто толико ризикује колико и ви. Ипак, рећи ћу вам и ово. Она треба да буде паметна и трезвена, а ја се не могу поузлати да ћете ви за тако кратко време моћи да изаберете баш такву девојку. Ви бисте се при избору руководили првенствено спољашњим изгледом и оним што би вам се учинило да је љубав, а све остало изгледало би вам неважно. Ја знам да ћете се ви и девојка коју ћу вам изабрати слагати добро и да ћете једно другом одговарати. А љубав ће се, свакако, појавити доцније.

Дик одговори полако:

— Не знам шта да вам кажем. Ја с њом треба да проживим цео живот. Ако не будемо срећни, све што нам ви будете могли да пружите неће значити ништа...

Прекло незнанчева лица разли се осмех. — Да сам ја на вашем месту, не бих се због тога много бринуо. Верујем да вас, ако пристанете да вам ја изаберем другарицу, чека већа срећа него што бисте је имали кад бисте је бирали сами. Ако ви по нарави и интелектуално будете одговарали једно другоме и ако обоје будете имали добру вољу и разумевање, не видим разлог због кога се не бисте лепо слагали, а доцније и заволели једно друго. Међу људима моје народности бракови се склапају само на тај начин и, верујте, они су много складнији и срећнији од ових у вашој земљи.

Странац је са узбуђењем, па чак и са страхом, приметно да се Дик још колеба. Одрешивши кожно кесу која је на једној траци висила око његовог врата, он извади из ње прегршт новчаница.

— Идите сад и добро се наједите, — рече он пружајући новац Дикју. — Сада је јутро. Кад буду прошла још два јутра, доћи ћете поново. Новац слободно можете употребити на што год желите. То не значи да тиме примате моју понуду. Али, кад будете имали довољно новца у џепу бићете у могућности да трезвеније и мирније размислите о свему. Јер, — додаде он уз осмех, — нећете морати да мислите само на свој празан стомак. Купите себи одеље, нађите собу и уопште не мислите на то колико ћете потрошити.

Кад се Дик поново нађе на улици, он збуњено затресе главом. Све је изгледало тако чудно и нестварно. Али, новчанице које је држао у руци биле су праве — читав свежањ прaviх новчаница. Тек после дужег времена приметно је да пролазници застају и да са чуђењем гледају у његове руке пуне шуштавог новца. Он га брзо стрпа у џеп. Кад еу се пролазници разлили и Дик остао сам на улици, склонио се у прву празну капију да би несметано могао да преброји новац. Био га је много: четрнаест новчаница по двадесет долара, десет по десет и три по десет — свега осам стотина и десет долара. Док их је пажљиво пресавијао и стављао у унутрашњи џеп свог искрзаног капута, приметно је на другој страни улице крупна слова: „Продавница обуће”. Он баци један поглед на своје ципеле, а затим се

лагано упути у продавницу. Пред излогом је дуго стајао, разгледајући мноштво изложене обуће и не могавши да схвати да је најзад и он у могућности да бира. Док је продавац послуживао неког другог купца, он је кришом, да га нико не види, издвојио из свог свежња једну новчаницу од двадесет долара. Јер, продавац би се свакако учинило чудно да човек с тако испцаним ципелама има толико новца.

Дикова идућа „станица” био је ресторани, а затим радња с готовим оделма, где се одмах пресвукао и оставио своје прве. У новом оделу, с новим ципелама и после дужег времена први пут сит, Дик је могао мирно да размисли о странчевој понуди. Она му више није изгледала тако фантастична. Па шта и ако треба да се ожени непознатом девојком? Најзад, обоје ће имати угодан живот, а у тој далекој, непознатој земљи узајамно присуство биће обома добродошао.

Први састанак Дика Бероуа с незнакомцем догодило се у уторак, а у петак он се поново пео старим, шкрипавим степеницама.

За та два протекла дана пажљиво је пратио све листове, али чудни оглас није се више појавио. Странац је, очигледно, нашао све људе који су му били потребни.

Овога пута претсобље је било празно и Дик се одмах упутио у другу собу. Кад је отворио врата, дочекао га је онај исти пријатан осмејак.

— Уђите, господине Бероу. Драго ми је што вас видим. Био сам веома изненађен кад сам дознао за шта сте употребили новац који сам вам дао. Али, морам да вам кажем да је то било пријатно изненађење.

Дик за тренутак устукну, а затим се постиђено насмеши.

— Не знам шта да вам на то одговорим, господине. Ја сам толико ствари купио. Али, ја нисам знао да неко мотри на мене.

— Сваки ваш корак био је праћен и ја знам, све до ситница, шта сте радили. Знаш где сте и како сте провели сваки поједини час од тренутка кад сте отишли одавде па све до сада. Желео сам да знам шта ћете урадити с новцем и како ћете се понашати ова два дана. Урадили сте добро и мени је драго што сте толико потрошили на друге. Купили сте двадесет и два пара ципела, тридесет и шест кошуља и четрдесет и пет пари доњег рубља. Купили сте такође одела за деветорицу људи и још неке ситнице које су ми биле потребне. Од читаве суме коју сам вам дао, за себе сте потрошили мање од сто долара, а ипак сад у џепу имате свега четрдесет и два. Остало сте дали за храну и за плаћање скромних соба оним људима који су вас за последње три године ма чиме помогли. — Странац се опет насмеши. — Прилично вам је новца исклизнуло кроз прсте за ова два дана.

Дик је једва успео да промуца:

— Жао ми је, господине, али ја сам мислио...

— Мислили сте сасвим тачно. Ја сам вам новац дао да с њим учините оно што вам се буде свидело. И мени је драго што сте га на овај начин потрошили. Али, ја бих желео да знам ваш одговор. Мора да сте се већ одлучили. — Прилично вам је новца исклизнуло кроз прсте за ова два дана. Дик је једва успео да промуца:

— Жао ми је, господине, али ја сам мислио...

(Наставиће се)

ПРЕТЕЧА Филмској Снимачи

Узбуђени гледаоци пратили су с напрегнутом пажњом приближавање тркачких коња. Додуше, у исход трке нико није сумњао, јер се знало који је коњ најбољи. — Погледајте како леги, — узвикнуо је човек који се налазио усред једне издвојене групе гледалаца. — Баш као птица: све четири ноге истовремено одбацује од земље.

— Јесте, брз је, — прекинуо је његово одушевљење гледалац који је стајао поред њега, — али ти ипак претерујеш. То је немогућно.

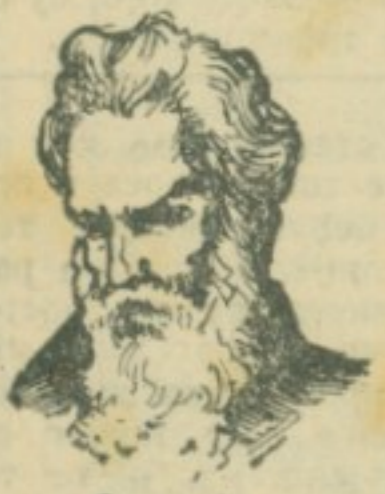
Настала је жучна препирка која се завршила тиме што је један од њих предложио да се кладе. Његов друг смејта је прихватио. Већ су били пружили руке, кад им један из групе мало подругљиво рече: „А како ћете то дознати? Ниједан од вас не може да докаже своје тврђење, нити да оповргне супротно“.

Недалеко од групе стајао је један висок, црномањаст човек, који је пажљиво пратио њихову препирку. — Ја не знам који је од вас двојице у праву, нити ме то занима, — проговори он полако. — Али, сигуран сам да се то може утврдити.

— А како мислите да то утврдите, Едварде Мајбрицу? Да не намеравате да запитате самог коња?

— Помоћу фотографије, — одговори он кратко.

Иако се његов одговор састојао свега од две речи, ствар није изгледала нимало једноставна. Јер, мада се фотографском камером могла да добије слика коња у трку, могућност да се он сними баш у тренутку кад се са све четири ноге одбацује од тла била је више него минимална. Разуме се, у случају да коњи уопште трче на тај начин. Ипак, Мајбрицу је био сигуран да ће помоћу фотографског снимка моћи да реши то питање. Али, на који начин?

Од тога дана Мајбрицу није престајао да мисли на тај проблем.

Једног јутра кад је Мајбрицу седео на прагу своје куће, угледао је јато птица које су летеле једна за другом, као да су повезане неким ланцем. Он је узбуђено скочио и потрчао према привременом фотографском атељуу, који је изградио на самом тркалишту. Ту се већ налазио његов помоћник.

— Слушај, — повикао је Мајбрицу. — Нашао сам... низ... једна за другом...

Помоћник га је гледао не схватајући о чему говори. Кад се мало смирио, Мајбрицу му је изложио своју мисао.

— Поставићемо читав низ камера... десет, двадесет или више... једну поред друге. Апарати ће бити поређани дуж једне линије која мора да буде паралелна с тркачком стазом. За окидаче на свим апаратима привезаћемо веома танке нити, које ћемо затегнути преко тркачке стазе. Кад коњ у трку стигне до њих, он ће их, а да то не омете његову брзину, једну за другом кидати. Тако ћемо добити читав низ снимака, од којих ће сваки бити снимљен само један делић секунда касније од претходног. Кад израђене слике будемо поређали једну до друге...

Помоћник га је пажљиво слушао. Мајбрицово узбуђење прешло је и на њега.

— Разумем, — упао му је у реч. — Коњ ће прекинути затегнуте нити, али ће у исто време повући и окидаче за које су оне везане. Па то значи — помоћник се наједном весело засмејао, — да ће коњ сам себе да сними.

— Тачно, — одговори Мајбрицу. — Као што видите, замисао је добра. На нама је да је остваримо.

Одмах су се дали на посао. Донели су 24 најбоља апарата, набавили танке али довољно јаке нити и затегли их преко тркачке стазе. Најзад, били су спремни.

Сутрадан, велика група људи испунила се на тркалишту. Међу њима била су и она два пријатеља: дошли су да виде који ће од њих двојице добити опкладу.

Кад се зачуо тутан коњских копита, Мајбрицу се учинило да је престао да дише. Коњ се приближавао у трку, а кад је као вихор пролетео испред апарата само Мајбрицов напрегнути слух могао је да улови неколико једва чујних: клик... клик... клик...

Двадесет и четири камере обележене бројевима пренете су пажљиво у атеље. Сем Бруер, човек који је тврдио да коњ не може истовремено да се са све четири ноге одбаши од тла, био је и сад сигуран да је у праву. „Ево, поново чудним опкладу свакоме од вас који мисли...“

Међутим, његове речи нико није слушао. Сви су с нестрпљењем чекали да виде је ли Мајбрицов изум успео. Године 1872, кад се тај догађај збио, за развијање фотографских плоча било је потребно неколико часова. За то време Мајбрицу је узбуђено пушио једну цигарету за другом. Најзад, снимци су били готови.

WALT DISNEY'S Петар Пан

ИЗГЛЕ-
ДАЛО
ЈЕ КАО
ДА ЋЕ
КАПЕТАН
КУКА
НАЈЗАД
ДОБИТИ
ЗАСЛУ-
ЖЕНУ
КАЗНУ

ПЛИМА ЈЕ НАДОШЛА И МАЛОЈ ИНДИЈАНСКОЈ ПРИНЦЕЗИ ВОДА ЈЕ БИЛА ВЕЋ ДО БРАДЕ!

— Погледајте, пријатељи, — рече он гласом у коме се осећала пригушена радост. Ови снимци начињени су у размацима од једног делића секунде, тако да сви заједно изгледају као једна једина слика која приказује коња у трку. И, као што можете да видите, коњ заиста истовремено одбацује све четири ноге. Загледајте добро ових пет фотографија на левој страни па ћете се и сами у то уверити. Жао ми је, Сем, — додаде он окренувши се човеку који је тврдио супротно, — али изгубили сте опкладу.

Сем Бруер погледао га је запрепаћено. — Изгубио сам, сигурно. Али то сад није нимало важно. Човече, ко би још могао да мисли на опкладу пред овим открићем.

— Открићем? — Мајбрицу га у првом тренутку није разумео.

— Па зар не видите да сте начинили праве живе слике. Тај коњ трчи, трчи преко тих ваших слика. Чини ми се као да видим све његове покрете.

Кад је Едвард Мајбрицу добио „живе слике“, које су први пут приказале покрет. Оне су биле претеча данашњег филма, који се у суштини заснива на истом принципу: у свакој секунди филмска камера сними 24 сличице, а док је, када се оне, једна за другом, пројектују на платно, дају исти покрет као што се у природи одиграо.

МАЛЕ ЗАНИМЛИВОСТИ

Пречишћавање ВОДЕ СМОЛОМ

Синтетичкој смоли која мења јоне први пут се чуло за време Другог светског рата. Преживели бродоломници, кад ожеде, имали су само да у суд с морском водом ставе комадић ове смоле и — вода би одмах постала питка. Данас се чине покушаји за овакво одузимање соли у великим количинама. Ако они буду успешни, као што се очекује, многе неплодне области поред мора изменеће би свој изглед. Смола која мења јоне припада групи пластичних материја сличних бакелиду. Она се не раствара у води, али има особину да из воде оттрањује неке материје. Сваки водени раствор испуњен је наелектри-

саним атомима или групама атома, који се називају јони. Натријум, хлориди и магнезијум чине морску воду непитком. Електролитским процесом смола оттрањује из ње те „ржаве“ јоне и резултат је — питка вода. Има разних врста ове смоле. Једна је у стању да апсорбује со, друга киселине, трећа калцијум, итд. Али, све су оне веома корисне. Захваљујући њима, домаћинце ће лако долазити до „меке“ воде, а у свету се већ граде уређаји за „омекшавање“ великих количина воде у индустријске сврхе. Ова смола не пречишћава само воду, већ и друге течности. Има болесника и мале деце који не могу да пију крав-

КАД БИ СЕ ПОВРШИНА МОРА СПУСТИЛА...

Морско дно налази се једанаест километара испод површине мора у области Филипина, код острва Гуама у Тихом Океану и близу обале Јапана. У другим океанима највеће морске дубине нешто су мање, али врло често износе по пет и више километара. Занимљиво је да се готово нигде морска обала не спушта нагло и стрмо до овако великих дубина. Али, тај пад не иде ни постепено. Девет десетина континенталних и острвских обала имају такзване „подморске тротоаре“ — уже или шире појасеве морског дна који се протежу у дужини од неколико, а често и више, десетина километара. Дубина на којој се налазе ови „тротоари“ може да износи 50 до 200 метара, никад више. Море изнад ових плитких платоа претставља 8,4 одсто укупне површине свих мора и заузима 21 милион квадратних километара. Одмах испод „подморских тротоара“ море се стрмо спушта до највеће дубине. Економски корист од постојања ових „плитака“ врло је велика. Из земље која се налази испод тих плитких морских површина ваде се велике количине нафте, угља и разних руда. Шта би било кад би се ниво мора спустио за тих 200 метара? Оно питање има донекле и практични значај, јер је запажено да се у току последњих неколико стотина година морски ниво приметно спустио. Кад би се толико спуштање заиста догодило, Јава би се, на пример, спојила с Борнеом, Аустралија с Новом Гвинејом, а Јапан с Кином. Нестало би Аралског, Каспског, Азовског, Перског и половице Пригг Мора. Сва би се она у том случају исушила. Мексички Залив постао би Језеро, а Камчатка би се преко Азије спојила с Гренландом. Нестало би готово савим Јадранског Мора а енглеска острва понављала би неколико пута своју површину на рачун Северног Мора.

Све због нетачних географских карата

не испод 2.000 метара. Али, он није стигао да послуша овај савет. Авион је ударио у стену и размрсао се.

Одмах је екипа за спасавање пошла у помоћ настрадалима, али, на несрећу, ни место на које се авион срушило није

служи за оријентацију авијатичарима који лете за Хавану и навраг, заузимао је доскора на географској карти вишемање произвољан положај. Испитујући овај део земље, Канађани су открили 1.300 квадратних километара нове површине о којој на картама није било никаквог трага.

У свету се нарочито осећа оскудица у секцијским картама које пружају детаљне податке инжењерима, геолозима и агрономима. Само за један мали део земљине површине постоје мање од података о геолошком саставу земљишта, биљном свету, клими, ерозији, наводњавању, о богатству у шумама итд. У једном недавном саопштењу, Организација Уједињених нација жали се како је свега 2% земљине површине претстављено детаљним картама које се могу користити приликом проучавања опсежних пројеката за унапређење недовољно развијених земаља.

Многи ће помислити да у свету има и пречих послова од израде специјалних топографских карата и да нам оне баш много нису ни потребне, али случај који се догодио Влади Велике Британије говори о томе. Уочи Другог светског рата, Британици су били завршили карте о саставу земљишта на њиховим острвима и дошли до значајних резултата о могућностима корисне употребе дотле некорисних површина. Чим је избио рат и увоз животињских намирница у Британију постао готово немогућ, влада је одлучила да се за 60% повећа сетвена површина. Тако је удвостручена производња животињских намирница у Великој Британији, што се не би догодило да картографска бележења нису била на време извршена.

Један други случај показује до колике заблуде може довести непознавање земљи-

Од 143 милиона квадратних километара површине наше планете, само је једна десетина претстављена секцијским топографским картама, тј. оним картама које до детаља дају тачан положај и висину свих природних и људском руком начињених објеката. Холандија, Велика Британија, Немачка, Белгија и Аустрија једине су земље чија је цела територија претстављена и картографски претстављена. Међутим, картографија Сједињених Америчких Држава налази се на њихом ступњу од јапанске или индиске.

Земљописне карте многих великих држава често садрже приличне нетачности. Тако, на пример, у области Панаме, поред Атланског Океана људи се још служе мапама које је издао британски адмиралитет још 1854 године. На неким „са временом“ картама Аустралије и сад постоје језера која су још пре више од једног столећа осушена. У Јужној Америци, опет, на једном месту где је забележена пространа морска површина са више острва, данас се налазе само високи брски гребени.

Острво Борова, које се налази на југу Кубе и одавно

шта. У бившој немачкој колонији Танганџи, која је после Првог светског рата постала британска мандатска територија, Британци су хтели да искрче милион хектара необрађене земље и да на њој посеју биље које је погодно за производњу маргарина и јестивог уља. Од овог подухвата много се очекивало и за његово остварење утрошено је доста новца, али је, ипак, претрпљен неуспех само зато што се приликом радова није имала детаљна карта са подацима о саставу земљишта. На првом месту простор на коме су се радови обављали био је покривен кварцом, тако да су се раоци и друге пољопривредне справе брзо упропаштавали, а затим, у сушним данима, гвожђевита иловача толико се сте зала да младеце уопште нису могле да избјегу из земље. У току четири године потрошено је 36 милиона фунти стерлинга и употребљено много семена, али до жетве није дошло.

Због свега тога напредне земље улажу много труда да се свака стопа земљишта у оквиру њихових граница добро испита и у мале убележи. Овај рад је од тако великог значаја да и сама Организација Уједињених нација чини напоре како би се дошло до што бољих секцијских карата.

АПТЕКЕ КОД СТАРИХ ГРКА И РИМЉАНА

Људи су још од најстаријих времена знали за лекове и служили се њима у случају повреда или болести.

Изгледа да је код свих народа лекар у почетку био у исто време и апотекар. Он би сам справљао лек који би болеснику прописао. Према грчкој митологији, чувени певач Орфеј, који је својом песмом припитомљавао дивље звери, био је истовремено и лекар, а неки класични писци приписују му прву књигу о лековима.

Мада су и код старих Грка лекари обично сами справљали лекове, постојале су и радње у којима су се они могли купити. Чак су се из њих и лекари снабдевали потребним материјалом, нарочито травама. Болесници су ипак више поверења имали у лекове које је сам лекар справљао. Тек много доцније, у доба процвата Александрије, од медицине се одвајају хирургија и фармација. Тада су лекар, хирург и апотекар била различита звања, која по правду није обављало исто лице. Но, доцније ће се ова три звања опет спојити у једно.

Код Римљана је посао око справљања лекова био много више специјализован, нарочито у време кад је држава била на врхунцу моћи. Постојали су, прво, берачи биља, којима је то било једино занимање, затим људи који су се бавили искључиво тушањем и мешањем разних трава и, најзад, лица која су, поред разних боја и мириса, продавали и лекове. Код њих се могао добити лек који би лекар прописао за сваки посебан случај, али је био и продаваца готових лекова. Неки су имали сталну радњу, а други су торбарили и, идући од места до места, нудили „лекове“ за све могуће болести, који уствари нису ништа вредели.

Пошто није било никаквог надзора над радом ових „апотекара“, често веома сумњивог знања и поштења, није чудно што је долазило и до тровања њиховим „лековима“. Отуда се и реч фармакопеус, како су се они називали, у обичном говору употребљавала и у значењу — тровач. Што се тиче речи аптека, којом се и ми данас служимо, она долази од назива радње у којој су се продавале траве и лекови.

ЗЕМЉА - МАРС

Када је 1877 године италијански астроном Скиапарели открио на Марсу неке тамне пруге, које је назвао „каналима“, искупише жива машта неких појединаца сматрала их је делом интелегентних живих бића, становника ове планете. „Канали“ су дуго сматрани „необитним“ доказом да на Марсу има „људи“, па су чвљени покушаји да се с њима успостави нека веза. Али, одмах је искрсао проблем заједничког међупланетарног језика, који би и „Марсовцима“ био разумљив.

Разрађен је фантастичан пројекат да се у пустињи Сахари начини огроман правоугли троугао са одговарајућим квадратима на његовим странама — даске, познати приказ Платонове теореме. Та фигура требало је да буде осветљена цинковским рефлекторима, како би је Марсовци помоћу својих телескопа могли видети и онда одговорити својим знацима. Овај пројекат пронао је из финансијских разлога.

Године 1924, неки научници у САД покушали су да успоставе везу с Марсом помоћу радиотелеграфских знакова, али су све те поруке остале без одговора.

У међувремену преовладало је мишљење да на Марсу уопште не може бити живих бића сличних људима, пошто је Марс много старији од Земље. Можда их је некад, пре много милиона година, и било, и можда су и они, као ми данас, узалудно покушавали да се спознају с нашом планетом, на којој су у то време живеле само огромне немани, познате под заједничким научним називом „сауриси“.

Кад је овако с планетама нашег сунчаног система, како ли би тек било тешко успоставити везу с другим планетарним системима и небројеним звездама од којих нас раздвајају велика пространства. Је ли уопште могућ споруазумевање са становницима ових далеких светова, до којих, чак ни у будућој ери међупланетарног саобраћаја, никад неће моћи да стигне ракета са Земље, а још мање да се оданде врати? Оптичко споруазумевање је искључено, из простог разлога што становници неког другог планетарног система, од којих нам је најближи удаљен четири светлосне године или четрдесет милиона километара, никад неће моћи да разабере појединости на нашој Земљи, као што не можемо ни ми на њима. Дошла би у обзир једино телекомуникација, тј. споруазумевање помоћу радио-таласа. Кад би се изградио читав низ емисионих станица јачине сто киловата, које би емитовале на таласној дуж-

жине од око два метра, њихови би знаци могли да продру кроз јоносферу, тако да би их одговарајући пријемници на другим планетама могли осетити.

Иако је с техничке стране овај проблем решљив, практичне могућности за успостављање везе ипак су минималне. Јер, мало има изгледа да ће се у бескрајној васиној наћи бића код којих је техника на

истом степену као код нас и која се такође носе с проблемима међупланетарне телекомуникације. У општем развиту планета, период постојања разумних живих бића на њима толико је кратак да је проналажење баш таквог планетарног система, и то управо у тренутку кад се на њему развија живот сличан оном на земљи, готово немогуће. А постоји још једна сметња, која би знатно отежала евентуално успостављену везу; на-

име, на одговор са најближег планетарног система морали бисмо чекати равно осам година, јер се електромагнетски таласи крећу брзином светлости.

МАЛИ ПОВОД - Значајан проналазак

Догађај који описујемо догодио се у Енглеској пре скоро 75 година.

Ветеринар Џон Бојд Денлоп проводио је са својом породицом летњи одмор на једном пољском имању у близини Лондона. Цела породица много се радовала животу у природи, а нарочито његов десетогодишњи син. Он је био понео и свој бицикл, који је добио од оца за рођендан. Међутим, вођња бициклом није била нимало пријатна, јер је он по неравној земљишту толико труцао и отскакао на својим металним точковима да је дете престало да се вози. Једнога дана између оца и сина зове се овај разговор:

— Сине, где је твој бицикл? Зар више не волиш да се возиш на њему?

— Не волим. Код куће је улица равна и по њој се лепо возим, а овде је пут нераван, па бицикл јако отскаче. Јуче сам двапут пао и јако се ударио, па зато више нећу да се возим.

— Јако отскаче? — рече отац. — Удесит ćemo да више не отскаче. Донеси ми оно старо гумено прево за поливање баште, а ја ћу дотле потражити мало жице и канапа.

Доктор Денлоп отскакао је два комада гуменог прева, причврстив их око точкова и рекао сину да поново покуша да се провоза.

— Фино, тата. Више уопште не отскаче. Ура, сада ћу опет цео дан да се возам!

И дечак се возио са уживањем по широком дворишту, а отац га је задовољно посматрао. Онда се замислио: „Метални точкови су тврди, па зато бицикл по неравној земљишту отскаче“. Гума је еластична, али и са гуменом превом бицикл помало отскаче кад наиђе на неки камен. Зна-

чи да ни гума није довољно еластична. Има ли шта еластичније од гуме?“ Доктор Денлоп је напрегао памћења да се сети неких експеримената које је изводио на факултету као млад студент. „Наравно, како се само нисам раније сетио — ваздух! Ваздух је много еластичнији од гуме. Али, како да се употреби ваздух? Па-

да, треба само затворити гумено црево и добро га напунити ваздухом па ће проблем бити решен“.

Доктор је одмах приуноу на посла. Син му је био мало разочаран што мора да прекине возање баш када је постало најлепше, али је ипак с великим интересовањем посматрао шта отац ради. Он је скинуо гумено прево, пажљиво му саставио и залепио крајеве, и онда га поново причврстио око точкова. После тога направно да, треба само затворити гумено црево и добро га напунити ваздухом па ће проблем бити решен“.

Дечак је задовољно журио бициклом по дворишту, а отац га је са смешком посматрао.

И он се радовао. Радовао се што је омогућно свом детету да лепо и пријатно проседе лето, а радовао се и зато што је наслућивао да ово што је направио од обичног гуменог црева претставља велико откриће. И није се преварио.

После неколико дана, Џон Бојд Денлоп патентирао је свој проналазак: гуме напумпане ваздухом (пнеуматичне гуме), а ускоро је подигнута и прва фабрика ових гума без којих се не би могли ни

замислити модерни аутомобили, авиони, и бицикли, као ни фудбалска лопта.

Тако је један досетљив човек направио значајно откриће, бавећи се, наизглед, безначајним послом — оправком играчке свога сина.

ЧУДНОВАТИ БРОЈЕВИ

9 × 8 + 8 = 80
99 × 8 + 8 = 800
999 × 8 + 8 = 8000
9999 × 8 + 8 = 80000
99999 × 8 + 8 = 800000
999999 × 8 + 8 = 8000000
9999999 × 8 + 8 = 80000000
99999999 × 8 + 8 = 800000000

ВЕРОВАТИ

ЛИЦЕ — КАЛЕНДАР

Приликом рођења сваког женског детета, урођеници афричког племена Екои истовирају на лицу новорођенчета тачан датум његовог рођења. Ови знаци истовремено служе као украс и као „уверење“ о годинама. Исто тако, кад се девојка из племена Екои удаје, на лицу јој означава датум свадбене свечаности.

НЕПИСАНА КЊИГА

„Историја Индије“, која се данас налази у поседу једне белгиске породице, несумњиво је једина књига на свету која — нити је штампана, нити је иштампана. Књига је од најфинијег пергамента. Има 300 страница и преко милион „слова“. Текст је израђен на тај начин што су облици слова исцртани на пергаменту, а затим сваки лист

постављен плавом свилом. На први поглед добија се утисак да су преко жућкастог пергамента слова исписана плавом бојом.

ШКОЛА БЛИЗНАЦА

Основна школа у једном малом граду у близини Торонта најдалеко је позната као „школа близанаца“. Наиме, 1951 године у тој школи, која иначе има свега четири разреда, учило је тринаест парова близанаца.

СПОМЕНИК „СТАРОЈ БЕТИ“

„Стара Бета“ била је први слон, односно слоница, донесена на амерички континент. Она је веома брзо постала љубимца посетилаца зоолошког врта у коме

је била смештена. У америчком градићу Сомерсу „старој Бети“ подигнут је споменик на коме пише да је она прва од читавог слоновског рода крочила у Нови Свет.

ПРВЕ ПОЗОРИШНЕ ПРЕСТАВЕ

о од ког Срда о

Као оснивач позоришта и први писац позоришних комада у Срба сматра се Јоаким Вујић. Уствари, нити је он био први позоришни писац, нити је његово позориште било прво које је давало претставе на народном језику. Српска позоришна уметност почела се развијати још у првој половини XVIII века, и то код Срба у Угарској. Из сачуваних података види се да је прва претстава одржана 15 августа 1736 године у Сремским Карловцима. Дали су је ђаци ондашње „латинске школе“, како се некад звала карловачка гимназија.

Било је у оно време у европским земљама обичај да наставници школа пишу аригодне комаде, које су ученици изводили приликом разних свечаности пред родитељима и другим гостима. За претставу у Сремским Карловцима комад је написао Емануел Козачински, учитељ „латинске школе“, а звао се „Трагикомедија садржајача своје тринадесет дјествија“. Шездесет и две године после његовог извођења, 1798, комад је штампан у Будиму српски историчар Јован Рајић.

Емануел Козачински био је родом из Пољске, а у Сремске Карловце дошао је 1733 године. Прво је био учитељ српске школе, док није карловачке гимназије, а после три године постављен је за директора. Поред плате имао је бесплатан стан и храну и годишње по један комад чоке за одело.

„Трагикомедија“ је била морално-васпитни комад у тринаест слика, који је садржавао преглед српске историје од Немањина па све до преласка Срба у Аустрију под патријархом Арсенијем III Чарнојевићем. Једини очеvidан претстава који је оставио спомена о њој био је Јован Рајић, коме је тада било једанаест година. Он је комад преписао и, како сам каже, често као зрео човек „увеселилија ради читао га“.

Ово није била једина претстава коју су извели ђаци српске школе у Сремским Карловцима. У једном рачуну из 1740 године који је поднео Митрополији на исплату, помињу се и ствари набављене за једну другу позоришну претставу: „За крила флисла-

пира и брашно за лепљење 12 новчића, Немици што је правила венце от швећа 10, за златне артије и дебеле артије 12 н., за клубук 36 н., што је Немац оправно и нову кожу метнуо на бубањ, за херлуптер, помаду... 1 ф. 24 н.“ итд.

Доцније, у Великом Бечке-реку, данашњем Зрењанину, приређивао је са својим ђацима позоришне претставе и учитељ Марко Јелисејић, један од наших најстаријих драмских писаца.

У Вршцу је 1793 године играо комад преведен с немачког „Зао отац и неваљали син“. О томе су писале и „Сла-

венно Србскиј Вједомости“. Дописник листа нарочито истиче учитеља Михаила Крекића, који је школске 1792/93 године са својим ученицима дао три позоришна комада, „Један о Ироду, други о Богатом човеку и трећи о Заом оцу“.

ЗЕМЉОТРЕС у Сан Франциску

Седмнаестог априла 1906 године живот у Сан Франциску текао је као и обично. Све је врело улицама, радње су биле препуне, људи су се тискали пред позоришним благајнама. Тага дана, овај град од 400.000 становника имао је необичног госта — једног од највећих певача свих времена, Енрика Каруза, који је те вечери певао у опери „Кармен“.

Прошла је поноћ и градска врвља почела је да се стишава. Уморни од дневног посла, људи су отишли на починак. А у рану зору 18 априла, у пет часова и тринаест минута, земља је почела да се тресе. Почео је најстрашнији земљотрес који је икад задесио Америку. Зграде су се љуљале, димњаци су се стропотављали, на улице је испадао наме-

штај из кућа. Иако је земља дрхтала целог дана, најгоре је било за време најјачег потреса, који је трајао непун минут. Куће су се рушиле као да су од карата. На све стране виделе су се рушевине, разлупан намештај, поломљене и искривљене плинске цеви, позавртани трамваји, а улицама су одјекивали крици и запомагање несрећника.

Земљотрес је захватио појас дуг 500, а широк 65 километара дуж калифорниске обале. Осетили су га чак и бродови на пучини удаљени 300 километара од обале. Општинска зграда, која је вредела седла милиона долара, такође је срушена. Палата правде јако је оштећена, а у једној болници страдало је много болесника.

Пожари су се ширили на све стране. Деведесет од сто кућа било је од дрвета и оне су гореле као бухтиње. Ватра је прождирала густо насељени јужни део вароши и ширила се на све стране. У једном делу вароши, кад више није било воде, људи су врећима натопљеним у вино штитили кровове од варница које је ветар носио. Пожар је беснео два дана и две ноћи, док није изгорео готово цео стари Сан Франциско.

Становници Сан Франциска који су бежали из запаљеног града личили су на борце до ногу потучене армије која се повлачи. Носили су само најнеопходније ствари које су могли да спасу. Највећи део настрадалих породица логоровао је у општинском парку, где се кувало и спавало под ведрим небом. Само у току једне ноћи, у парку је рођено двадесеторо деце. Као и увек за време великих катастрофа, шириле су се разне приче. Тако се причало да је помераче земље у Сан Франциску изазвао високу плим испред Њујорка и да је цео град под водом. Затим се говорило да се Чикаго сурвао у Мичигенско Језеро, да су звери из зоолошког врта побегле и да нападају људе. Ову несрећу користили су многи спекуланти.

Али, број настрадалих за време ове несреће није био релативно велики: погинуле су 452 особе, а било је више стотина рањених. Материјална штета процењена је на 500 милиона долара. Свега 15 од сто ове своте износила је штета причинјена потресом, а 85 од сто пожаром. Ватра је начинила пустош на простору од 13.000 квадратних километра;

па на крају одушевљено каже: „У свима трима приликама очевидно доказало сја к колико образним вештама Србски наш Род од младих ногтеј није способан. Он на све рођен бити видит сја. Родитељи и прочији доброжелатељи били су веселијем восхашчени, да јису знали учитељу захвалити, како ли похвалити и возмездити младе ученике, који су превећ вредни да се и у новинама публично похвале“.

И доцније, почетком XIX века, у српским школама по градовима Војводине ђаци су приказивали позоришне комаде, већином драматизоване епизоде из Старог и Новог завета. Но, пошто су се по школама све чешће давале и комедије, црквено-школским властима није то било по вољи, па су забрањиле ђачке претставе. Тада се почињу оснивати дилетантске дружине. Први наш човек који је основао дилетантско друштво био је Јоаким Вујић, а прву претставу дао је 1813 године у Будимпешти. Комад је сам Вујић превео, а и играо је у њему. Поред Срба претстави су присуствовали и Немци и Мађари. На каси је пало 610 форината, што за оно време није била мала сума. Двеста форината Вујић је дао студентима који су у комаду учествовали, један део школама, а један део ратним удовицама чији су мужјеви погинули у борбама око Лајпцига.

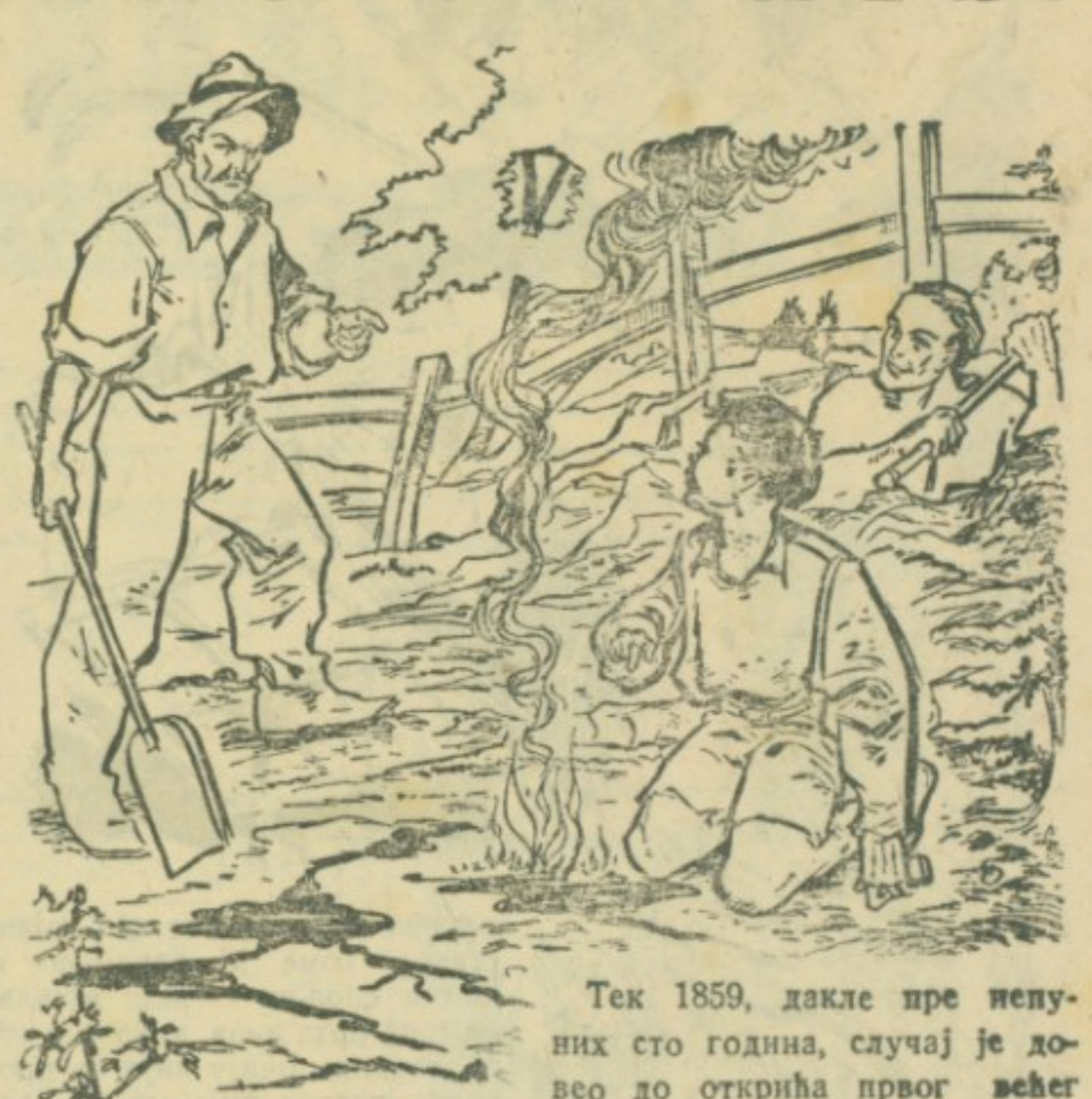
ра; 28.000 зграда је уништено и 200.000 лица остало без крова.

Сан Франциско спада данас међу највеће градове Сједињених Држава. Основан је 1776 године, кад је образована прва шпанска војна постаја, а његов залив назван је тада Залив бола — Лагуна де дос долорес. Све до 1848 године шпанска насеобина у Заливу

бола није имала више од неколико стотина становника. Почетком те године крај је захватила „златна грозница“, тако да је у децембру имао преко 20.000 житеља. Земљотрес 1906 године зауставио је привремено његов нагли развој, али богата налазишта злата и сребра омогућила су брзу обнову. Данас Сан Франциско има близу 800.000 становника.

Како је откријена нафта

Тек 1859, дакле пре непуних сто година, случај је довео до открића првог већег налазишта нафте.

Било је то овако. Неки Ервин Дрејк, келнер по занимању, копао је артезијски бунар у башти своје кућице у Тиберсвилу, једном градињу у Пенсилванији. Био је решен да по сваку цену дође до воде, у којој је читав овај крај оскудевао. Одједном, на дубини од 22 метра, наишао је на једну масну течност непријатног мириса. Била је то нафта. Земљиној утроби отет је још један део његовог богатства, а људи су дошли до новог извора енергије, чијег огромног значаја за будућност још нису били свесни.

Тај први, случајно ископани, нафтоносни бунар давао је тридесетак хектолитара нафте дневно, што је тада претстављало суму од готово три хиљаде златних франака. Ервин Дрејк постао је богат човек.

Вест о овом проналаску одјекнула је широм света и убрзо се у Пенсилванију слила права река копаца. Осамнаест месеци доцније, фебруара 1861, прорадио је први индустријски бунар. Он је давао 477 хектолитара нафте дневно. Цена новој сировини осетиво је пала — на десет цента по хектолитру.

Данас се од нафте добија асфалт, петролеј, бензин и читав низ других, веома корисних, производа. Производња нафте и њених деривата достигла је огромне размере. Али, ова масна течност непријатног мириса била је и узрок многих светских сукоба.

Просто је невероватно да је огромно природно богатство какво претставља нафта остало неискоришћено у већој мери све до друге половине прошлог столећа; утолико невероватније што су људи још од најдавнијих времена имали доказа о њеном постојању.

Зна се, например, да су лађари на Еуфрату — још пре наше ере — облепљивали дна својих чамца тером да им не би пропуштали воду. А чувену олимпијску ватру стари Грци добијали су палећи мешавину тера и дрвета. Јапанци и Кинези знали су већ у X веку за особине нафтиних уља, а Холанђани су у XIII веку донели из Индије неку мешавину непречишћене нафте, која им је служила за осветљење. Већ 1802 године Бенова је ноћу била осветљена фењерима у којима је горела лоша, врло примитивно пречишћена, нафта.

И староседеоци Новог Света још од давнина знали су за нафту. Они су на местима где је она, разуме се у малим количинама, сама избијала на површину стављали ћебад и кад би се она добро натопила, цедили накупљену течност у судове. Примитивнија експлоатација нафте ваљда се не може ни замислити. Тако добијена течност употребљавала се као — лек.

За ово су дознали још први досељеници из Европе, али ниједном од њих није пало на памет да копањем потражи нафту у дубини земље и да тако дође до већих количина. А не треба заборавити да је кад би тада нафта имала релативно високу цену.

Данас се од нафте добија асфалт, петролеј, бензин и читав низ других, веома корисних, производа. Производња нафте и њених деривата достигла је огромне размере. Али, ова масна течност непријатног мириса била је и узрок многих светских сукоба.

ИЛИ НЕ...

СТАБЛА — СВАБАЛНИЦЕ

На имању фармера Мидера из Вилијамсбурга, у Аустралији, налазе се два стабла с необичним крунама. Стабла расту једно поред другог а њихове круне, посматране издалека, потсећају на два човека који се огорчено препиру.

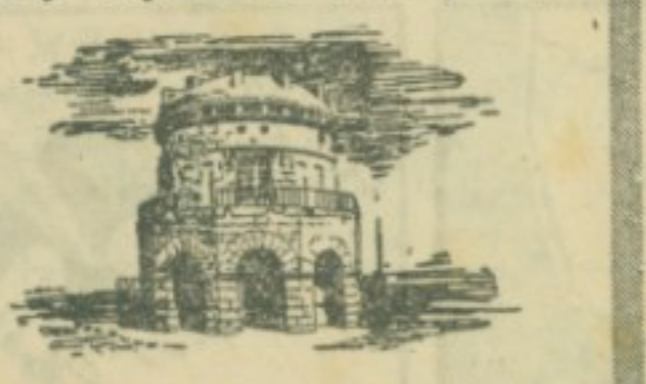
ЗБОГ НАВИКЕ...

Навика Хенрија Филд Гернера, некадашњег гувернера енглеске колоније Викторије у Аустралији, да никада не прекрда ручак, стајала је једном енглеску владу 6.250.000 фунти. То се догодило 1865 године у Мелбурну, за време америчког грађанског рата. Амерички конзул у Мелбурну дошао је у подне код гувернера да би га опоменуо да се један брод конфедерата спрема да исплови из пристаништа да би напао бродовље Сједињених Држава. Конзул је тражио да гувернер спречи одлазак брода, јер ће иначе енгле-

ска влада бити одговорна за материјалну штету. Гувернер, који је био почео ручак, одговорио је да ће забранити броду да исплови, али тек пошто заврши обед. Међутим, док је он ручао, брод је испловио и напао америчке лађе, тако да је енглеска влада била доцније принуђена да плати отштету од 6.250.000 фунти.

ВЕШТИНА СТАРИХ ГРАДИТЕЉА

Купола на маузолеју остроготског владара Теодорика у Равени начињена је од једног јединог комада гранита, који је веома вешто исклесан. Гранитна купола тешка је пола милиона килограма. Још ни до данас није објашњено како је тај

велики и тешки гранитни блок подигнут и постављен на врх маузолеја, и то још пре 1400 година, кад се о дизајлима ништа није знало.

Моцарт у Бечу и Версаљу

Волфганг Амадеус Моцарт тек је био напунио три године кад је почео да показује свој изванредни таленат за музику. Његова старија сестра Марија Ана учила га је да свира на клавијатури и мали Моцарт уживао је кад би на њему пронашао терце. У четвртој години он већ почиње да саставља своје прве композиције, мале менуете. Уочивши необичан дар свога сина, Леополд Моцарт, и сам одличан музичар, решио је да га што више развије и усаврши. Мада врло скромних прихода, он се одрекао давања приватних часова да би све слободно време могао да посвети музичком образовању своје деце.

Своје родно место Салцбург Моцарт је напустио 1762, кад му је било свега шест година. Отац га је повео у Минхен и Беч да би показао свету његову обдареност. На концер-

ту у Бечу цар Фрања I, задивљен вештином малог уметника, упитао га је у шали да ли би могао да отсвира нешто једним прстом, не гледајући у дирке клавијатура. На велико чуђење присутних, дечак је с лакоћом свирао по диркама покривеним платном. Идуће године Моцарт је био у Паризу, пошто је пре тога обишао многе европске градове. Но, мада је свуда постигао изванредне успехе, његов отац није био потпуно задовољан турнејом, јер материјална корист није била богзнакако велика. То се види из једног његовог писма, у коме вели: „Читају једну рачуницу могли бисмо снабдети сабљама, чипкама, марамима, табакерима, кутијама; један велики сандук са свим нашим драгоценостима оставили смо у Салцбургу. Али, што се тиче новца, он је редак и ја сам замста сиромаш“.

ПАГАНИНИ

ног трговца Француза. После концерта, када је хтео вратити инструмент, трговац му рече:

— Задржите ову виолину. Ја се не бих усудио да оскрнавим жице које сте ви својом руком додирнули.

Паганинија је ово толико дирнуло, да је до краја живота свирао на овој виолини.

Незгоде на концерту

Сем виолине коју је добио од француског трговца, Паганини је имао и једну Страдиваријеву виолину. И до ње је дошао захваљујући својој уметности. Сликер Пасини, истовремено и музичар, предложио му је да отсвира једну изванредно тешку композицију и обећао, ако успе, да ће му поклонити једну Страдиваријеву виолину.

— Ако је тако, био је Паганинијев одговор, опростите се са њом: узео је ноте и отсвирао композицију тако из-

ванредно, да је виолину за-служено добио.

Поред толиких успеха и аплауза, Паганини је доживео и да буде исмејан на концерту, истина само једном. Десило се то у Ливорну. Ево шта он сам о томе вели:

— У дворану сам ушао храмљући, јер ми је пред сам концерт један ексер пробио њон и повредио ногу, па је публика моју појаву дочекала са смехом. Тек што сам почео свирати, падосе свеће које су се налазиле на моме пулту, и то изазва нови наступ смеха код слушајалаца. Но, то још није било све. После првих отсвираних тактова, на мојој виолини пуче „е“ жица, што раздраганост публике доведе до врхунца. Али сам ипак цео комад отсвирао на три жице и опет постигао успех.

Зли језици говорили су да се Паганинију чешће дешавало да му изненада на концерту пукне жица, и да је он то намерно изводио како би показао своју вештину у свирању на три преостале жице, јер је умео и целе композиције изводити само на најдебљој жици.

његова личност постане тајанствена. Томе је допринео и његов спољни изглед: мршав, оштрих црта лица, кукастог носа, хладних очију чији се пророни поглед није могао поднети, покрета који су личили на трзање, Паганини је савременицима изгледао као неко нестварно биће, више дух него човек. Приликом свирања стојао је мирно — укрупњен, погледа упртог у бесконачност, непомична лица, не одајући ни најмање узбуђење. Умео је да свира и на раширеној виолини без икаквих сметњи и напора.

Турнеје по Европи

Пошто је обишао Италију, Паганини је пошао на турнеју по Европи; исто тако сјајну као у својој постojбини. Почео је са Бечом, у коме је доживео дотле невиђено славе. Његове слике налазиле су се на табакерама, а свет је носио шешире, рукавице, одело à la Паганини. Затим су се релали Берлин, Минхен, Париз, Лондон и други велики градови, који су сви жељно очекивали његов долазак. На путовањима је провео остатак живота, који се завршио у Ници 1840 године.

Уметник је често долазио у новчане неприлике и морао продавати своје ствари да би отплатио дугове, а једном је на тај начин остао и без виолине. Да би се могао одржати заказани концерт, Паганини позајми виолину од јед-

Острво МАЈМУНА

У саставу Великих Антила, на истоку од Кубе и Хаитија, лежи у Карипском Мору острво Порторико. Даље на истоку има мноштво малих острва, од којих су нека потпуно пуста. Једно од њих добило је тек пре неку годину своје становнике. Па ипак, на њему ни данас нема ниједне куће, ниједног квадратног метра обрађене земље. Његови насељеници нису навикли на удобност коју пружа кров над главом, а храну могу наћи и готову, у природи. Јер, то нису људи, већ — мајмуни.

Ово острвце удаљено је свега два километра од Порторика. Као и цео архипелаг, оно лежи негде на 18 упореднику, те стога има изванредне климатске услове. На овим острвима разлике у температури између годишњих доба и између појединих делова дана ублажене су сталним дејством пасатских ветрова и струјањем освежавајућег ваздуха с мора. И тако, док на континенту — на истој географској ширини — владају велике температурне разлике, овде су оне сасвим

незнатне. Подношљиве су температуре чак и доба такзваног „зимског сна“ биљака и животиња, које на овим острвима пада узлето, у време обилних киша.

И све би било најбоље у овом чаробном кутку света да с времена на време, истина у веома великим размацима, природа не наплати своју благодатност изненадним наступима беснила. Земљотрес, циклони и јака плима — понекад свако од њих појединачно, понекад све троје одједном — као да хоће да потесе становнике ових острва на вулканско порекло читавог архипелага.

„Мајмунско острво“ захвата површину од неких 140 хектара. Биљни свет на њему необично је бујан. Преовлађују пале разних врста. Да би слика земаљског раја била потпунија, извори слатке пијаће воде избијају на многим местима на острву.

Како је оно постало „мајмунско“?

Декан природословног факултета у Порторикоу др Факулдо Буезо бавио се истраживањем

разних тропских болести и метода њиховог сузбијања и лечења. У току својих путовања по архипелагу, он је открио ово чаробно острвце и дошао на мисао да га насели мајмунима који би му служили за научне огледе. Тако је и учињено. Пренео је на острво већи број ових животиња и пустио их да оне саме, према својим жељама и нахођењу, уреде ову „колонију“, покоравајући се једино законима природе.

Колонија броји данас преко 600 чланова. Све су то макармајмуни, који воде порекло из

северних покрајина Индије. Они су се на острву одлично снашли и брзо се прилагодили новим условима живота. Иначе, ова врста мајмуна позната је у целом свету. То су најчешћи претставници мајмунске расе које срећемо по зоолошким вртovima, познати по својој особини да најлакше подносе заточење и да необично добро подражавају човека. То је онај „мајмунски народ“ који је онако мајсторски описао Киплинг у својој „Књизи о џунгли“.

На „острву мајмуна“ животиње живе у потпуној слободи. Храну налазе саме у прашумској флори и фауни. „Становници“ овог острва живе у групама, од којих свака има свога старешину. То је обично јак, одрастао мужјак, али се може наћи и на женке старешине групе. Старешина има прилично широка права. Он за себе задржава најбољи део хране и не подноси ничије противљење. Свађу између појединих чланова угушује у самом зачетку снажним удар-

стрмоглављује се у амбисе, да се у последњем тренутку ухвати за неку грану, — а за све то време младунче мирно спава прилијено уз њене груди, не осећајући ни најмањи удар или потрес.

Мајмуни на овом острву немају чега да се боје. На њему не живе ни звери, ни птице грабљивице, а ни велики љубитељи мајмунског меса — змије, које претстављају страх и трепет за мајмунски род у његовој постojбини. Али, свака благодет мора нечим да се плати, па и ова. С времена на време, додуше прилично ретко, понеки становник мајмунске колоније плати главом за љубав науке. Поједине мајмуне одвоје од њихове срећније сабраће и одводе у лабораторије, где — заражени неком од опасних човечјих болести — често подлегну и никад се више не врате на своје острво.

Зар може један човек овако свирати?

— Па он и није обичан човек, у њему се налази нешто ђаволско. Погледајте његово непомично лице, хладан блесак његових очију...

— Па брзина којом његови прсти лете по жицама...

— То само ђаво може.

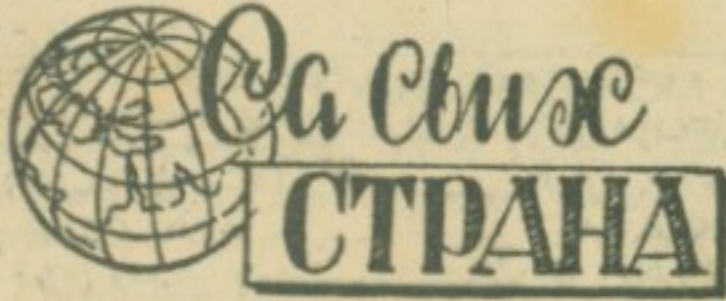
Овакве разговоре водили су, у разним градовима Европе, посетници концерата чувеног виртуоза Николо Паганинија — „ђавољег виолинисте“, како су га савременици прозвали. У њему је заиста било нечега ненадмашног, нечега што тада већ размажена концертна публика још није видела нити могла схватити. Па ни до данас, сто тринаест година после његове смрти, није се дравно виолинист који би му био раван, који би са оваквом мирношћу свирао најтеже партије, Паганини је остао усамљен, недостижан. Несхватљив у својој величини, ненадмашан у својој вештини, тако да је постао готово легендарна личност.

Осмогодишњи композитор

Живот му није био нарочито необичан, али је његова појава и музика која је одушевљавала слушаоце створила око његове личности ореол тајанствености. Рођен је у Бенови 1782. Његов отац, обалски радник, свирао је доста добро на мандолини. Он је убрзо запазио и код свога сина дар за музику и желео је да га развије. То је чинио са толико грубости, да би сваки други омрзнуо музику. Али, Паганини је био створен за њу, те је већ у шестој години добро свирао на виолини, а у осмој је написао прву сонату за овај инструмент. Наредне године свет је са одушевљењем поздравно младог уметника кад је извео своје варијације на једну познату тему у дворани ђеновског позоришта. Пошто је постигао овај велики успех, отац га води у Парму да студира музику. После тога почео је да пише самосталне композиције и да их изводи. Оне су често биле толико тешке, да би понеки потез гудалом морао без број пута понављати, по десет и више часова, да би га увежбао. Паганини је имао не саломљиву вољу и неограничено стрпљење када се радило о музици, тако да није уступао ни пред каквим тешкоћама.

Кад му је било тринаест година, Паганини је почео да приређује концертне турнеје (прво са оцем а потом сам) по целој Италији и жњео успех за успехом. Био је нежнога здравља, те је често победевао. Тада би се повукао у самоћу. Тако би му се за неко време изгубио сваки траг. Онда би се одједном појављивао на другом крају Италије, заблестав као метеор на неколико концерата, па опет нестајао за извесно време. Овај испрекидани живот, поред изванредне виртуозности у свирању, учинио је да

НАЈМАЊЕ НОВОРОЂЕНЧЕ НА СВЕТУ

Жена једног француског службеника у Алжиру родила је најмању bebу на свету. Услед несрећног случаја, она се породила већ после шест и по месеци трудноће и доносила на свет двојке. Како је порођај био изненадан, лекар није стигао на време и прво дете, које је било тешко 1.200 грама, угушило се. После неколико тренутака родило се и друго дете, које је било живо, али невероватно мало.

Родитељи нису имали никакву наду да ће оно остати у животу, јер је заједно с ватом у коју су га уметали било тешко једва 400 грама. Повољна температура одржавана је помоћу боца с топлем водом. Кад год би дете вадиле из вате, морали су претходно да загреју одају у којој се налазило. Хранили су га сваког часа мачициним млеком и с неколико капи топле, зашећерене воде.

На велико чуђење родитеља и лекара, дете је остало у животу. Кад му је било четири месеца и кад би га сели на сто, било је мање од боце од једног литра. Са дечак има девет година. Нешто је мањи од својих вршњака, али је иначе потпуно правилно развијен. Досад није боловао ни од каквих тешких болести.

КАКО СУ СТАРИ ЕГИПЋАНИ БАЛСАМОВАЛИ СВОЈЕ МРТВЕ

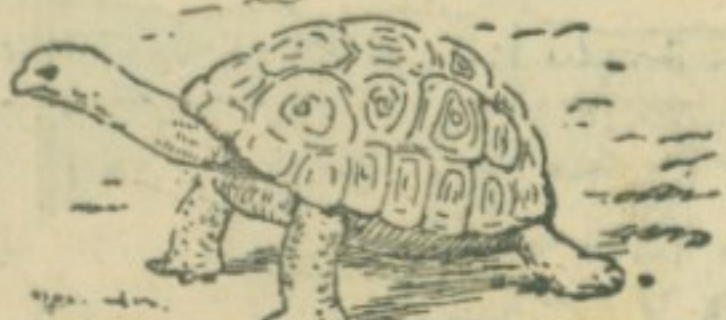
Стари Египћани били су веома вешти у балсамовању. Прво су из тела вадиле утробу, а дозак су, помоћу нарочитих ин-

струмената, извлачили кроз моздрев. Затим су у тело, наместо утробе, грпали разну биље, а у испразњену лобању уметали течну смолу. После тога тело су сушили топлим ваздухом, потапали га у неки хемиски раствор и премазивали смолом. Назад, тело је омотавано завојима у облику дугачких трака напонарених у разне биљне течности, врло јаког мириса и отровне за инсекте. Сваки део тела уцајан је засебно, а затим би преко свега дошао још један завој. Помоћу тих завоја тело је добијало свој ранији облик, који је сучињен је било избућено.

ГДЕ ЖИВЕ НАЈВЕЋЕ КОРЊАЧЕ

У Индиском Океану, нарочито на Маскаренским Острвима, живе су некад највеће корњаче на свету. Могле су да буду дугачке до два метра, а тешке и преко 400 килограма.

Тих циновских корњача сада више нема. Али, и данашње највеће корњаче налазе се опет у Индиском Океану, на Сејцелским Острвима. Оне достижу до један метар у дужину, а тешке су до 300 килограма. Сматрају се као велика реткост, па је лов на њих строго забрањен.

У осталим крајевима света корњаче нису овако велике. Од корњачиног меса справља се укусна чорба. Нарочито у земљама у којима још има великих морских корњача, њено месо је омилена људска храна. То и јесте један од разлога што је ових корњача све мање.

СКРИВАЛИЦА

Ловац је ишао цео дан по шуми, али није ништа уловио. Међутим, око њега налази се 28 разних животиња, које он не види. Видите ли их ви?

ДА ЛИ ЗНАТЕ?

Како изгледа човек у бројкама

Једни људи говоре много, други мање. Сматра се да један човек може да изговори око сто речи у минути, а да дневно просечно говори два часа. На тај начин један човек сваког дана изговори 12.000 речи, што би за годину изнело преко четири милиона речи. Ако би се те штампало, добило би се 35 књига, свака са по 250 страна. Другим речима, човек који је дочекао шездесету годину изговори је у току живота садржину једне библијотеке од преко две хиљаде књига.

Човечји нерви преносе осећаје брзином од педесет метара у секунду. Да би се један мишић ставио у покрет, потребна је једна десетина секунда. Исто толико времена треба да се рефлекс врати до мозга и саопшти да је „издато наређење“ извршено. Дакле, да би се остварила једна мисао довољне су две десетине секунда.

Срце обавља огроман рад. Приликом сваког стезања срца, просечно 188 грама крви потисне се у вене. При томе

је само за један дан потребна енергија којом би се терет од 87.000 килограма могао да погне на висину од једног метра.

Да би се сажвакао један бифтек, потребан је притисак од 25 килограма приликом сваког жакања. Ако је месо жилаво, тај притисак пење се чак до 65 килограма. Кад човек добро загризе, може да достигне и јачину притиска од 120 килограма. Код жена тај притисак пење се нешто мање и може да изнесе до 90 килограма. Потпуно снагу притиска човек врло ретко употребљава. Притисак зуба достиже напредно велику јачину за време осећања каквог бола.

Кости у човечјем организму представљају мајсторско дело природе. Нарочито је отпорна чеона кост, која штити мозак. Она управо и није толико јака колико је еластична. Површина од једног квадратног милиметра човечје кости може да издржи оптерећење од седамнаест килограма. Таква је иста површина од дрвета, чак и оног најтврђег, не би могла да издржи ни половину тога оптерећења.

ди. Међутим, сматра се да је стављање флуорина у гуму за жакање много бољи начин, јер његов додир са зубима дужи траје.

АУТОМАТСКО ОСВЕЉАВАЊЕ ЗГРАДА

Један нов изум омогућиће да се просторије у зградама аутоматски осветљавају. Наиме, светлост се помоћу једног електронског уређаја сама пада кад у собама нема довољно дневне светлости. Она је јака или слабија према томе колико спољне светлости продири у просторије. Ноћу она одговара нормалним потребама власника стана, које он сам одређује приликом инсталмирања електронског уређаја. Светлост се сама и гаси, али је може палити, гасити и мењати јој јачину и сам власник стана.

НОВ АСТЕРОИД

Са опсерваторије у Калифорнији примећен је 9 марта ове године на североисточном делу неба један астероид који се кретао огромном брзином у правцу Земље. Астрономи, међутим, нису могли да утврде на којој се удаљености астероид налази.

НАЈЈАЧИ ВЕШТАЧКИ СВЕТЛОСНИ ИЗВОР

Недавно је произведена једна сијалица која се у научним круговима сматра за досад најјачи вештачки светлосни извор на свету. Она осветљава површину од шест и по квадратних сантиметара снагом од милион свећа. Овако јако осветљење сијалица је у стању да издржи само један двадесетипети део секунде. Нова лампа примењиваће се у разне медицинске сврхе, а нарочито за испитивање рака. Помоћу ње може да се прати чак и рашећење ћелија.

АСТРОНОМСКА ПЛОДНОСТ ИНСЕКТА

Наука још не зна тачно колико врста разних инсеката живи на земљи. Према grubим проценама, њих може да буде између 600.000 и један и по милион. Још грубље су процене које се односе на укупан број инсеката-јединки. Утврђено је да у неким крајевима само на једном хектару земљишта живи преко 17 милиона инсеката. Рачуна се да би број потомака само једне обичне муве, ако би у току лета сви њени потомци остали у животи, износио до краја лета 991.000.000.000.000.000.

НАСЛАГА НА МОРСКОМ ДНУ — ОГЛЕДАЛО ВРЕМЕНА

После дужих испитивања утврђено је да постоји веза између климе и наслага на морском дну. На основу тако добијених резултата, стручњаци предвиђају да ће идучих сто година клима бити хладнија од данашње. То своје тврђење они заснивају на количини љуштурских остатака неких малих шкољака које живе у мору. Чим шкољка утине, љуштурска панцир пада на дно и ту се таложи. Кад је време топлије, има више ових љуштурских панцира, а кад хладнији, њихов број нагло се смањује. Тако се на морском дну смењују слојеви разне дебљине, који показују каква је била клима у време кад су се они таложили. Последњих година број тих љуштурских панцира је мањи, што указује да наступа доба хладније климе на земљи.

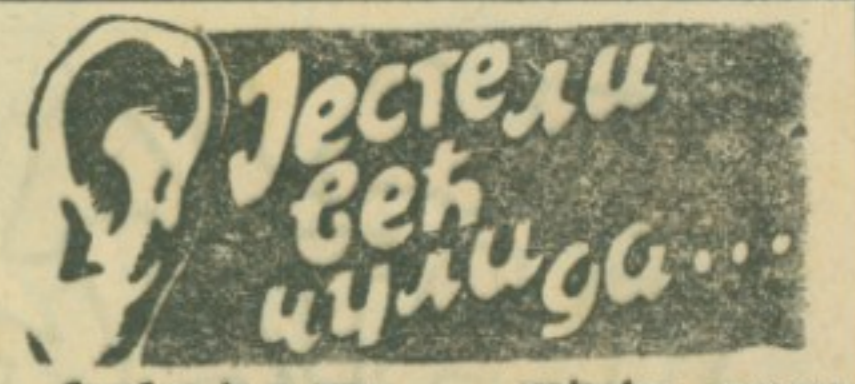
ЦЕНТАР ЗА АПЕТИТ У МОЗГУ

У последње време научници су успели да локализују један центар у мозгу који утиче на повећање или смањење апетита. Кад је животиња на којој су вршени опити отстранен један део мозга у овој области, она је добила два ло

три пута већи апетит. Међутим, код друге животиње лака повреда моздане масе на том месту изазвала је потпуни губитак апетита. Животиња је гладовала више дана, одбијајући да поједе ма и један залагај, иако јој је давана најбоља храна. Научницима је чак пошло за руком да разним операцијама по вољи смањују или повећавају апетит животиња које су им служиле за опите.

ГУМА ЗА ЖВАКАЊЕ КОЈА ЧУВА ЗУБЕ

За заштиту зуба начињена је једна нова врста гуме за жакање. Она садржи у себи флуорина, који је познат као добро средство за заштиту зуба. По мишљењу стручњака, једна оваква гума на дан довољна је да утиче повољно на опште стање зуба. Гума је справљена на један нов начин, како би се флуорин могао и плувачки одмах растворити и раширити по целој усној дупљи. Јер, ако би он остао везан за гуму, његово дејство било би готово никакво. И досад је флуорин употребљаван у исту сврху, и то на два начина: или је стручњак премазивао зубе флуорином, или је он претходно растварао у во-

... бумбар је у стању да у једној секунди махне крилима 240 пута.

... највећи инсект за кога се зна био је лут седамдесет сантиметара, а живео је у преисториско време. Његово научно име је магануера монна.

... од свих животиња најдуже може да спава једна врста северноамеричког тапира. Кад је зима хладна и дуга, овај гапир преспава пуних шест месеци.

... вечерњи лептир звази "мртвачка глава" има 20.000 очију. Разуме се, све његове очи налазе се у групи.

... мајмуни веома радо једу остриге, које је брзо и вешто отвајају ударајући их каменом.

... само заливи гле черског порекла налазе се фјордовина.

... ожеднела двограба камила може за шест минута да попије седамдесет литара воде.

... пигура се добија од биљке водопије, која расте и у најшој земљи.

... хетек-алва справља се од једне врсте лана.

... године 1408 у Европи је владала тако оштра зима да је Балтичко Море било потпуно залеђено.

... обичан ципни часовник откуца 17.160 пута у једном часу, или 411.840 пута за 24 часа. За годину дана такав сат откуца 150.321.600 пута.

... прва набављачка задруга у Србији основана је седамдесетих година прошлог века. Њен оснивач био је Светозар Марковић.

... доба плодно-онских нападања Нила настаје почетком јуна. Највиши ниво Нила постиже у првој половини октобра.

... доба плодно-онских нападања Нила настаје почетком јуна. Највиши ниво Нила постиже у првој половини октобра.

... пчела-матина живи три до пет година и за то време свесе око милион јаја.

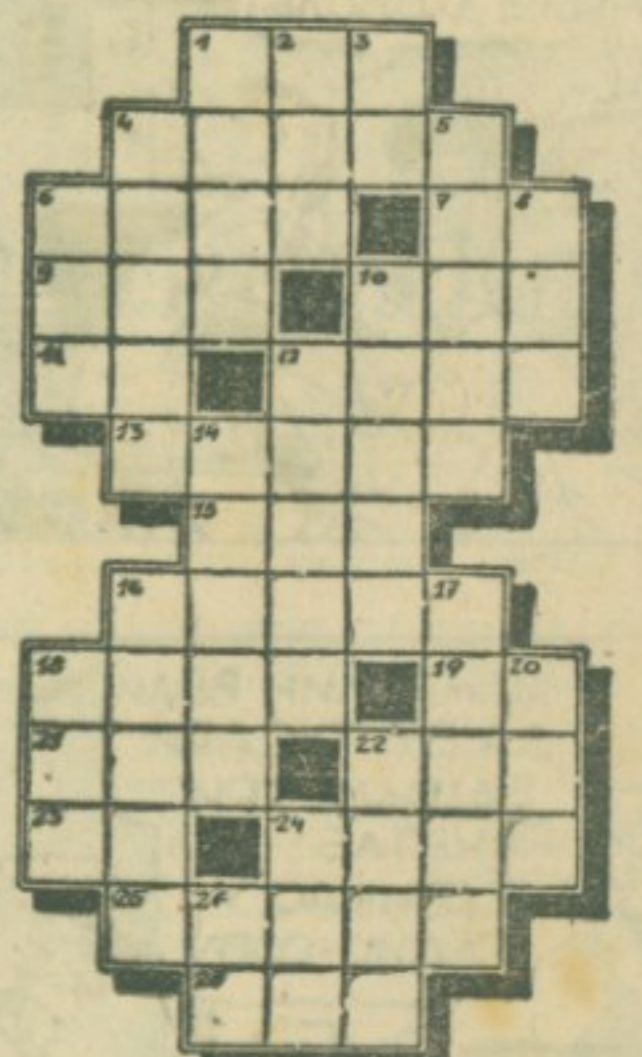
... име Сахара постало је од арапске речи сахара, што значи пустиња.

... први Пастеров завод у Србији отворен је у Нишу 1900 године.

Водоравно: 1) град у Нормандији; 2) морска птица; 3) пулак; 4) првак; 5) прилог; 6) стара мера за тежину; 7) египатско божанство; 8) наша река; 9) једно од највећих новинарских стипендија у Техиви; 10) народни шаљивичина из Северне Немачке; 11) једна од главних личности из романа „Кому зона зона“; 12) експлозивно оружје; 13) варошица у Србији; 14) немачки; 15) ревно острво; 16) позната заменица; 17) рибар; 18) дивља животиња; 19) оружани сукоб народа.

Усправно: 1) губитак у тежини код робе; 2) телефонски позив; 3) негација; 4) аргентински интернационални шаховски мајстор; 5) један метал; 6) пристаниште на Црногорском Приморју; 7) област између Француске и Немачке; 8) линија која дели копно од мора; 9) лирско-епска песма из сеоског живота; 10) главни град једне суседне државе; 11) авијатичар; 12) радник у руднику; 13) шаховски термин; 14) боја гласа; 15) прибор за рад; 16) господин (турци); 17) хемиски знак за иридијум.

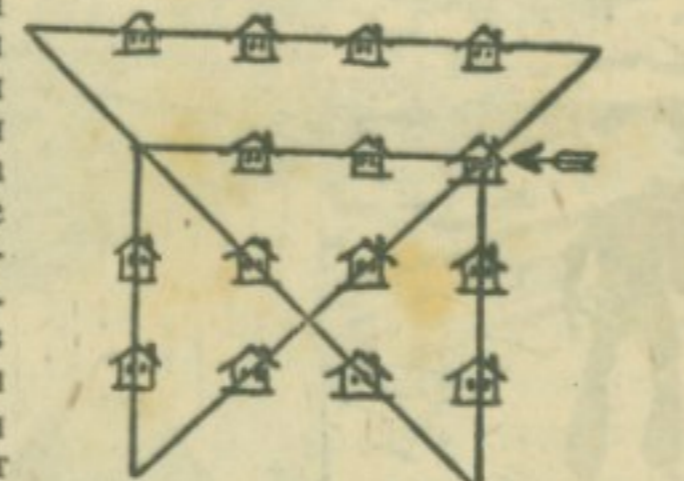
РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) спорт; 2) клуб; 3) мула; 4) перика; 5) метафора; 6) ина; 7) Вис; 8) та; 9) ос; 10) ја; 11) Текција; 12) мало; 13) салуни; 14) Ра; 15) мр; 16) ли; 17) Ета; 18) жет; 19) Патагора; 20) Ртвол; 21) Сара; 22) за.

Усправно: 1) сура; 2) клиф; 3) мета; 4) акон; 5) менаџ; 6) арија; 7) мот; 8) Аса; 9) охали; 10) сикур; 11) Ева; 12) јон; 13) сатир; 14) Маври; 15) реп; 16) Ета; 17) Ате; 18) Кола; 19) аваз; 20) кара.

ДЕДИНЕ ВЕШТИНЕ

Ако не знате, погледајте слику 2 па ћете видети млекацијин пут, а стрелица

вам показује у којој кући он станује.

ОДГОВОРТЕ БРЗО...

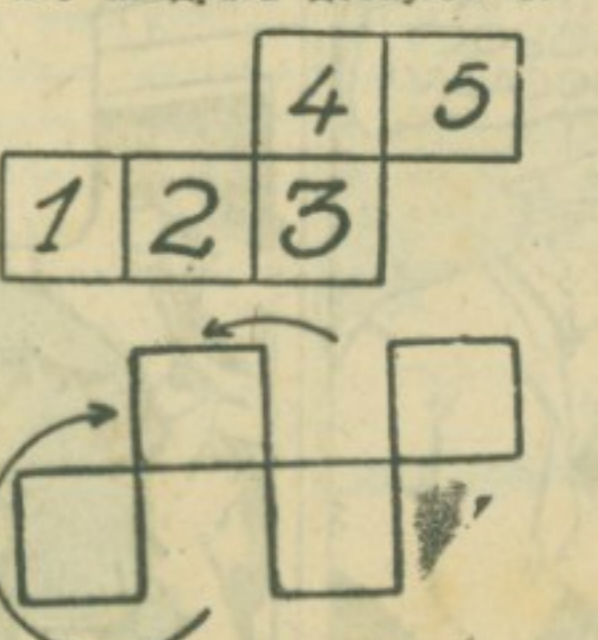
Одговорите брзо, без много размишљања, на следећа питања:

- 1) ако један петао пробуди ујутру својим певањем два човека, колико ће људи пробудити четири петла?
2) Шта је теже: један килограм олова или један килограм перја?
3) Ако један коњ превуче терет од једне тоне за два часа на даљину од осам километара, за које ће време превући, на истом отстојању, терет од хиљаду тона?

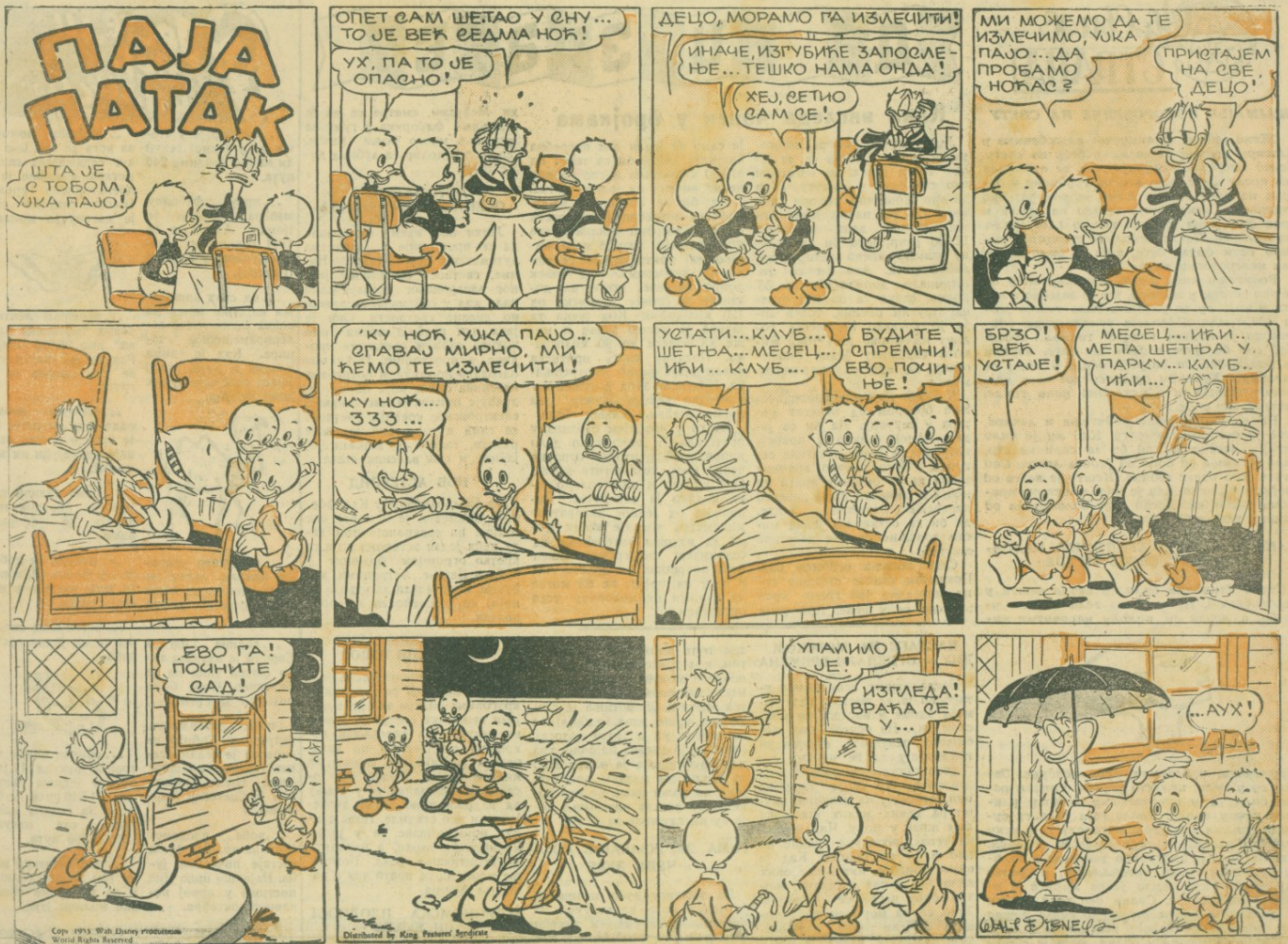
4) Ловац је приметио испод једног жбуна дванаест дивљих патака. Опално је из своје пушке и убио две. Колико је патака остало?
Одговори:
1) четири петла пробудиле исти број људи као и један;
2) подједнако су тешки;
3) изједан коњ није у стању да повуче терет од хиљаду тона;
4) остале су оне две убијене, а друге су одлетеле.

ОД ПЕТ КВАДРАТА — ЧЕТИРИ

У квадратима које видите на слици 1 преместите две црте, тако да уместо пет квадрата добијете четри.

На слици 2 видећете како се то може урадити.

ПУСТОЛОВИНЕ МАЛОГА ЧОНИЈА, МОРНАРА ТОМА ТРАУТА И КИНЕЗА ШАНГ ЛИНА

ЏОНИ ЈЕ СЈУО КАКО СЕ КРМАНОШ СА ЈОШ ЈЕДНИМ ЧЛАНОМ ПОСАДЕ СПРЕМА ДА ЗАРОБИ КАПЕТАНА И ВЛАСНИКА БРОДА. ПОБУЊЕНИЦИ СУ УХВАЊЕНИ, АЛИ ОНИ НЕЋЕ ДА ОДАДУ ИМЕ КОЛОВОБЕ

